

Ukrajina, Žytomyr

Prosinec 2021

Eva Řezníčková

Od samého rána 5. prosince přicházeli rodiče se svými dětmi oslavit svátek sv. Mikuláše. Na děti čekalo výtvarné tvoření, při kterém si zdobily vánoční baňku, opakovaly mikulášské písničky, básničky a čekaly na příchod Mikuláše. Konečně přišel Mikuláš se svým doprovodem, zamával berlou a pronesl kouzelnou formuli. Z knihy dobrých a špatných skutků četl dětem jejich drobné hříchy, ale hlavně je chválil za to, jak šikovné umí být. Pro všechny měl mikulášské balíčky a knižní odměny. Krajané zhlédli pořad ČT o mikulášských tradicích v jiných zemích, proč chodí v ČR Mikuláš zrovna 5. prosince a jak se během staletí změnila podoba mikulášského průvodu (<https://edu.ceskatelevize.cz/video/2239-mikulasska-nadilka>). Pak Mikuláš rozsvítil dekorativní závěs, u kterého se všichni vyfotili. Pro děti byla připravena minidiskotéka s předtančením o popletených, líných a špinavých čertících a čertech. Nadšení bylo dvojitě, jak dětí, které odcházely se zásobami sladkostí, tak i rodičů a prarodičů, kteří si akci užili.

↓

14. prosince jsme krajané zpřijemniili předvánoční čas zapojením do akce *Česko zpívá koledy*, prohlédli si výstavu Ladových obrázků a textů, kterou pro ně připravily děti z dostupných učebnic, účastnili se besedy „Vánoční šlépěje Josefa Lada“ k výročí úmrtí malíře a ilustrátora a zhlédli dokumentární filmy *Národní umělec Josef Lada* a *Ladovo vzpomínání na Vánoce z dětství*.

https://www.youtube.com/watch?v=peKtMSdYtx4&ab_channel=ElliStan%C3%ADkov%C3%A1, https://www.youtube.com/watch?v=peKtMSdYtx4&ab_channel=ElliStan%C3%ADkov%C3%A1a

Na Ukrajině dostávají děti dárky 19. prosince, kdy se slaví svátek svatého Mikuláše. Ten naděluje v noci dárečky pod polštář nebo pod postel. S dětmi a rodiči jsem se vypravila do zábavného DinoParku v místním Parku Puškina. Děti se seznámily s prostředím, ve kterém záhadní velikáni druhohor žili, zažily nevídané dobrodružství s dinosaury v moderním interaktivním světě, obdivovaly dvacet pohyblivých a statických modelů v životních velikostech. Na závěr si v českém dinosauřím kvízu vyzkoušely, jak dinosaury a jejich dobu znají. Park přinesl dětem radost, poznání, zábavu a zážitky, na které se nezapomíná.

Na vánočním setkání „Štědrovečerní tradice“ jsem krajanům připomněla historii vánočních stromků v Čechách, příběh o nalezené Lidušce a sociálním citění spisovatele a novináře R. Těsnohlídka, kterého zřejmě tato událost přivedla k myšlence založit tradici vánočních stromů a sbírek pro chudé děti. U slavnostně vyzdobeného stolu jsme hovořili o nejoblíbenějších zvycích, které v současné době patří k českým Vánocům. Krajané vypravovali o tradicích a štědrovečerním stolování, které si pamatují z dob svého mládí. „*Tato zapomenutá pravidla mají v sobě paměť našich předků, proto stojí za to, abychom je o Vánocích vzpomínali*“, řekla paní Míla. Na setkání přinesla krošenské kroupové kuby se sušenými hříby a pořádnou dávkou majoránky a česneku, který má sloužit jako ochrana před nemocemi a zlými silami. V Krošně České se dodnes dodržuje zvyk, který Češi zavedli. Po celé české vánoční svátky nesmí stůl zůstat prázdný. V jednom rohu je celý chleba, aby rodina měla příští rok co jíst, ve druhém miska s drobnými mincemi, aby finančně nestrádala, ve třetím rohu ošatka z proutí s výpěstky z vlastní zahrádky, aby v příštím roce byla dobrá sklizeň, ve čtvrtém pak miska s obilím a zbytky pro dobytek. Vánoce jsou na Ukrajině všeobecně nazývány Rizdvo.

Krajané zhlédli tradice Štědrého dne <https://edu.ceskatelevize.cz/video/2212-stedry-den-zvyky-a-tradice?vsrc=tema&vsrclid=zivot-v-cesku> a od dětí dostali vánoční přáníčka s obrázky.

Pozvání do Žytomyru přijal a za krajany koncem měsíce přijel Jiří Preclík, první tajemník, vedoucí politicko-ekonomického úseku a zástupce velvyslance v Kyjevě. Navštívil krajanský spolek, zajímal se o náplň výuky, výsledky a pokroky studentů. Velmi hodnotil snahu zájemců o studium na českých středních a vysokých školách. V Žytomyrské filharmonii zhlédl s krajany vánoční vystoupení kapely Orea pod taktovkou sbormistra českého původu Aleksandra Vacka.

vlevo J. Preclík, zástupce velvyslance v Kyjevě, Žytomyrská filharmonie

Srbsko, Bela Crkva, Kruščice

Krajanský pohár BANAT CUP

Stanislav Havel

V sobotu 4. prosince se konal další ročník krajanského poháru ve fotbale žáků BANAT CUP. Akce, která má spojovat Čechy v Srbsku a v okolí, se tentokrát konala v tělocvičně ZŠ Dositej Obradović v Bele Crkvi. Turnaje se z českých spolků zúčastnily Česká beseda Bela Crkva, Česká beseda Kruščice a také Škola Plus z Bele Crkvi či FK Ratar Kruščice, kde můžeme najít hodně českých krajanů.

Turnaj otevřel konzul z Velvyslanectví České republiky v Bělehradě Petr Doležal a deset týmů rozdělených do dvou skupin se pustilo do sportovního zápolení. Celý turnaj se nesl v přátelské atmosféře a výborně ho řídila rozhodčí a studentka českého jazyka Mája Paunović. Kdo měl čas a zájem, mohl malovat na výtvarném stole v předsálí tělocvičny nebo si u dalšího stole čist.

Turnaj nakonec vyhrála fotbalová škola z Bele Crkve před fotbalovým klubem z Vršče a nejlepší „český“ celek se umístil na sedmém místě.

Srbsko, Bela Crkva, Kruščice

Předvánoční koncerty v srbském Banátu

Stanislav Havel

Je již tradicí, že v předvánoční době pořádají české spolky vánoční nebo adventní koncerty. Letos se uskutečnily koncerty dva.

První akcí byl předvánoční koncert českého sdružení *Bela Musika* v kostele svaté Anny v Bele Crkvi. Tuto akci pořádal sbor *Bela Musika* ve spolupráci s farností Bela Crkva. *Bela Musika* měla ve svém repertoáru i několik českých písní.

Druhou akci připravila Česká beseda Vršac v tamním Národním divadle pod jménem *U susret Božiču*, česky řečeno Vánoční chvíle. Na koncertě nejdříve vystoupili studenti hudební školy Josif Marinković ve Vršci. Poté krásně zazpívaly slečny Aleksandra a Emilija Djonin. Ve vršackém divadle přednesla svoje verše také Jadranka Čulum, zazněla *Tichá noc* a další české koledy a básnické verše.

Srbsko, Bela Crkva, Kruščice

Předvánoční výtvarná dílna v Kruščici

Stanislav Havel

V sobotu 11. prosince připravila Česká beseda Kruščice předvánoční výtvarnou dílnu, kterou vedly akademická malířka Tereza Klepáček Stamenković a učitelka výtvarné výchovy Alena Havlová. Děti ve vánoční atmosféře vyráběly papírová přání, zdobily perníky, navlékaly korále či barvily vánoční ozdoby z vizovického těsta. Nezapomněli jsme ani ozdobit vánoční stromek v kruščickém Českém domě. Na závěr akce uvařili čeští krajané výborný guláš a spokojeni tak odcházeli děti i dospělí.

Srbsko, Bela Crkva, Kruščice

Svatý Mikuláš naděluje i v Srbsku

Stanislav Havel

Čeští krajané mají mnoho tradic a zvyků. Rádi o nich mluví a vzpomínají na to, co se kdysi dělalo a jak to vypadalo. Některé tradice se snaží udržovat, jiné obnovovat a obměňovat. Česká národní rada tak například posílá po Mikuláši dárky všem žákům, kteří se zde učí český jazyk. V České besedě Vršac bylo Mikulášské zpívání s nadílkou. V Českém Sele dostaly „paketic“ všechny místní děti a také ty, které z této, jediné ryze české vesnice v Srbsku, pocházejí. Do Bele Crkvi přijel s Mikulášem dokonce celý televizní štáb. Svatý Mikuláš našel i Český dům v Bělehradě. Jedna z pěkných tradic tak zůstává zachována.

Srbsko, Bela Crkva, Kruščice

Štědrovečerní hostina jinak v Českém Selu

Stanislav Havel

Skupina českých krajanů se rozhodla zpestřit si Štědrý den. Připravila mrkve, dýně, chleby, semínka a vydala se do Českého Sela udělat hostinu pro zvířata. V ulici Jana Husa se rozvěšovalo krmení po stromech či se pokládalo okolo nich.

Možná tak vznikla nová tradice, ale hlavně vše navazuje na to, že České Selo se stává zajímavým místem v Banátu, které je ekologické, svěží, přátelské a otevřené všem podobně smýšlejícím turistům.

Rumunsko, Svatá Helena, Gerník, Moldava

Advent na Svaté Heleně a Gerniku

Klára Jíchová

Předvánoční čas se v naší části českého Banátu nesl ve znamení příprav na vánoční programy. S nejmenšími dětmi jsme poměrně dost času věnovali výrobě vánočních dárků, přání, plakátů na vánoční besídku a dalšího vánočního materiálu. V obou vesnicích jsme se školními dětmi chystali vánoční besídky, jichž se k mé velké radosti

dobrovolně aktivně účastnili i někteří středoškoláci. Kromě toho děti nacvičovaly na štedrovečerní programy v jednotlivých kostelích, takže již logistika společných zkoušek nebyla zcela snadná. Druhým ztěžujícím faktorem byly měnící se nařízení kvůli covidu, takže jsme nakonec gernickou besídku uspořádali pro úzký okruh rodičů a prarodičů přímo ve škole, a větší publikum jsme si užili až těsně před Vánoci v kamínu, kulturním domě na Svaté Heleně.

Gernických dětí je málo, většina je poměrně nízkého věku a mnozí o muziku či divadlo nemají zájem. Na program mikulášské besídky jsme přesto společně nacvičili několik českých koled. Děti zpívaly a hrály na oblíbené Orffovy nástroje. Kromě toho naše stážistka Kateřina z pražské FFUK, kterou zde máme na tento semestr díky programu Erasmus, nacvičila s několika dětmi vánoční koledy na zobcové flétny a jednu jsme si společně zahráli dokonce v trojhlasé úpravě. Program pokračoval dalšími hudebními vstupy, které jsme obstaraly s Kateřinou, a konečně třešinkou na dortu byla dvojhlasá koleda, kterou jsme nacvičili s místním trumpetistou, tatínkem jedné z holčiček. Každé dítě také zvládlo zarecitovat svou básničku, kterou jsme vybrali z českého vánočního folklóru, takže přítomný svatý Mikuláš mohl s čistým svědomím všem předat vánoční balíčky, dárek krajanské organizace UDSCR. Sekundovali mu anděl s čertem, mí studenti z večerních lekcí češtiny pro středoškoláky.

S helenskými dětmi jsme trénovali vánoční hru podle mého deset let starého scénáře. Hlavní herečky se vyřádily v rolích andělů chystajících se na andělské zvěstování, hospodskou a Marii nám sehrály ochotné středoškolačky a dost prostoru zůstalo i pro davové scény s malými dětmi a další středoškolačku, která obstarala hudební doprovod. Zároveň jsme už od listopadu zpívali a hráli ve škole i po škole české koledy, takže jsme se mohli pochlubit hezkým pásmem za doprovodu tří smyčců, trubky, akordeonu, kláves a perkusí. V neposlední řadě jsme v kamínu onen den v předvečer čtvrté adventní neděle poprvé představili helenský houslový soubor, který jsme založili na jaře 2021. V podání pěti houslí si diváci užili Mendelssohnovy a Corelliho vánoční skladby.

Zatímco se děti a mládež věnovaly nacvičování dalších vánočních programů, my s Kateřinou jsme také nelenily. Kateřina se věnuje obdivuhodnému hloubkovému úklidu obsáhlé školní knihovny na Svaté Heleně, já pak finišovala s výrobou informačních panelů pro Český dům, etnografické muzeum na Gerniku. Společně s kolegy Alexem Gajzicou z Eibenthalu a Stanislavem Havlem z Kruščice jsme k tisku připravili další číslo časopisu Český Banát. S mládeží ze Svaté Heleny jsme nahráli rozhovor s pamětníkem pro Paměť národa. A zatímco jsme konec prosince trávily v ČR se svými rodinami, děti a mládež na Gerniku sehrály při vánoční bohoslužbě živý betlém, helenští pak ve svých kostelích štědrovečerní programy a všichni svorně za vytrvalého deště s muzikou koledovali celou noc na 26. 12., a to až do půl šesté ráno.

Chorvatsko, Daruvar

Co se stalo, přihodilo u nás v Chorvatsku

Bohdana Pěva Šolcová

Mikulášská družina ve Virovitici

Letos se v předvánočním čase protiepidemická omezení zmírnila, a tak jsme mohli s mým manželem a dvěma dcerkami odjet do **České besedy Viroviticko-podravského kraje**, kde jsme na žádost Besedy představovali v mikulášském programu čerta a anděly. Úlohy Mikuláše se zhostil místopředseda Besedy pan Zdravko Per.

V místní hudební škole Jana Vlašimského jsme vedli mikulášský program, jak ho známe v České republice. Kromě besedních dětí a jejich rodičů a prarodičů se na program dostavili také žáci z obou stupňů místní základní školy, kteří se učí český jazyk jako volitelný předmět (model C). Pro ně byla mikulášská nadílka velmi zajímavou premiérou a někteří z žáků se čerta dokonce báli.

Všechny děti byly obdarovány a potom se naše mikulášská družina odebrala k místnímu baroknímu zámku šlechtického rodu Pejačevićů, kde město pořádalo vánoční trhy.

Česká beseda Viroviticko-podravského kraje měla tu čest, že byla vybrána mezi prodejce, a ve svém stánku prodávala besední rukodělné výrobky.

Postavy mikulášské družiny, nadílka a obchůzka nejsou v Chorvatsku známé, a tak jsme se na trhu stali velkou atrakcí, o níž se psalo v místním tisku. Starosta krajského města Virovitice nás přišel pozdravit a čerta pochválil, že myslí na „bezpečnost práce“, neboť si na hroty vidlí nasadil gumovou hadici, aby nikoho nezranil.

Adventní čas s famfrnochem

Adventní čas jsme ve školách a školkách strávili s **famfrnochem**. V České mateřské škole Ferda Mravenec v Daruvaru jsme s mou kolegyní Ilonkou předváděly hru na tento sezónní lidový nástroj a vysvětlovaly techniku hry. Děti se naučily zpívat české koledy *Famfr, famfr, famfrnoch* a *Na Vánoce dlouhý noce* za doprovodu hry na famfrnoch a hry na tělo. Všechny děti si vyzkoušely zatahat navlhčenýma rukama za žíně a vyloudit z famfrnochu specifický tón.

V předvánočním období jsme se hře na famfrnoch věnovali také v hodinách výuky hry na sopránovou zobcovou flétnu v České základní škole J. A. Komenského v Lipovci.

Radostné zvěstování v Českém domě Daruvarský Brestov

S taneční a divadelní skupinou **Korálky z Daruvarského Brestova** pracuji již pátým školním rokem. Se skupinou jsem nacvičila vánoční tanečně divadelní představení **Zvěstování pastýřům**, kam se zapojila také skupina starších žáků. Letos jsem upustila od tradičních papírových křídél pro roli andělů a nahradila je tzv. Isis Wings, křídly z jemné látky, která používají břišní tanečnice. Děkuji naší brestovské švadleně Anitě za jejich ušití a předsedkyni ČB Daruvarský Brestov a všem rodičům za podporu.

Tři andělé měli na začátku představení své taneční sólo, jakýsi prolog, jímž otvírali vánoční příběh. Jejich úspěch byl velkolepý, fotografie andělů se dokonce objevila na titulní straně krajského týdeníku **Jednota**.

Když jsem se skupinu Korálky před pěti lety začínala, scházelo se kolem šesti dětí. Letos se zdálo, že se andělé se všemi pastuškami na pódium ani nevejdou.

Součástí vánočního programu České besedy Daruvarský Brestov bylo také vystoupení mých dvou skupin žáků, které učím hře na zobcovou sopránovou flétnu v lipovecké české základní škole. Skupinu začátečníků a mírně pokročilých jsem spojila a nacvičila s nimi představení **Anička flétnička**. Flétnový příběh vypráví o holčičce, které uletěl ptáček a ona se jej snaží přivolat zpět hrou na flétnu. Flétnu jsme doprovázeli hrou na tělo a na valchu. Toto představení pro nás bylo premiérou.

Besední program byl vzhledem k nestabilní situaci týkající se covidu-19 neobyčejně bohatý: kromě skupiny Korálky a flétnistů z Lipovce ještě zpívala **besední pěvecká skupina**, hrála **besední dechovka**, tančili **žáci 1. stupně české základní školy v D.**

Brestově a na konci programu rozděloval „**Djed Božičnjak**“ (Děda Mráz) všem dětem dárky.

Atmosféra večera, kterou kromě diváků a účinkujících vytvořily také besední kuchařky, byla více než srdečná.

Novorossijsk, Rusko

Aktivity listopad, prosinec

Tamara Bartková

Na státní svátek 17. listopadu – **Den boje za svobodu a demokracii a Mezinárodní den studentstva** – jsem připravila prezentaci, během které jsme si povídali se studenty o událostech roku 1939 i 1989 v bývalém Československu.

Většina účastníků setkání nevěděla nic o protinacistickém odporu českých studentů za okupace a byli zaskočení i informací, že 17. listopad je vyhlášen Mezinárodním

dnem studentstva. V Rusku se totiž den studentů slaví 25. ledna na den Taťány a jeho historie je spjata s otevřením Lomonosovy Univerzity v Moskvě.

Pro mladší posluchače bylo zajímavé také seznámení s počátkem a průběhem sametové revoluce v roce 1989.

V neděli 28. listopadu jsme vyráběli **adventní kalendář** a vysvětlovali jsme si historii a zvyky adventního období v Česku.

Koncem listopadu jsme se sešli v Anapě u paní Margarity Koptěliny k **pečení vánočního cukroví**. Pekli jsme a zdobili domky a stromečky z piškotového těsta a také klasické perníčky.

5. prosince zavítali na vyučování v Kirillovce **Mikuláš, čert a anděl**. Noví členové spolku se s těmito postavami, které krátí u nás dětem čekání na Vánoce, setkali poprvé. Každý, kdo Mikuláši přednesl básničku nebo zazpíval písničku v českém jazyce, dostal perník, speciálně přivezený z Prahy.

Hlavním hrdinou naší prosincové **lekce vaření** se stal **králík**.

Při pátrání, jaká česká jídla jsme ještě v klubu nepřipravovali, jsem se zatoulala v myšlenkách do dětství a vzpomněla si na vynikajícího **pečeného králíka** své babičky. Králíky kdysi chovala na Kubáni každá česká rodina, v současnosti je to už ale velkou výjimkou, a tak se zde, tak jako i u nás, dostane králík na stůl velice zřídka. Tajemství jeho přípravy tkví v marinování králíčího masa již 24 hodin před pečením. Pamatuji si, že moje babička nechávala králíka odležet v marinádě někdy i celé dva dny. Klasická marináda obsahovala kořenovou zeleninu, cibuli, česnek, nať petržele a jiné bylinky. My jsme do marinády použili i trochu hořčice a kečupu. Jako přílohu jsme zvolili bramborové noky.

Jednu z prosincových prezentací jsem věnovala památce slavného českého cestovatele, spisovatele a reportéra **Miroslava Zikmunda**, který zesnul ve věku 102 let, 1. prosince 2021. Svým životním příběhem, pozitivní energií a usměvavou tváří si získal srdce všech posluchačů.

V rámci **filmového klubu** jsme v prosinci zhlédli film **Krajina ve stínu** režiséra Bohdana Slámy. Film vypráví příběh pohraniční vesnice, která v historii střídavě patřila k Rakousku a Česku. Někteří z jejích obyvatel se cítí být více Čechy, jiní Rakušany nebo Němci. Tato skutečnost činí život a sousedské soužití v nelehké době německé okupace ještě složitější. Postavy a jejich pohnutky tak jako v životě nejsou černobílé. Projeví se solidarita, soucítění, ale také hrabivost a pomstychtivost, které vedou k lidským tragédiím.

Vánoční náladu jsme pak ladili novou filmovou pohádkou s názvem **O vánoční hvězdě**, režiséra Karla Janáka, v hlavních rolích s Terezou Ramba a Vojtěchem Kotkem.

Vrcholem prosincových setkání byla tak jako každý rok **vánoční besídka**.

Na úvod jsem se studenty připravila **humornou scénku**, odehrávající se pod vánočním stroměčkem. Poté, co jsem všem představila slovem i obrazem české vánoční zvyky, jsme se přesunuli k našemu nazdobenému stromku a dárkové vánoční loterii. Po zpěvu krásných českých koled pod vedením paní Jekatěry Kralina jsme se vrhli na doma připravené vánoční dobroty.